

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 4. marts 2026

Sag BS-24477/2025-HJR
(1. afdeling)

FOA – Fag og Arbejde som mandatar for A
(advokat Anders Bang Mønster Hansen)

mod

Ankestyrelsen
(advokat Inge Houe)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Hjørring den 27. februar 2023 (BS-34061/2021-HJO) og af Vestre Landsrets 5. afdeling den 16. december 2024 (BS-15537/2023-VLR).

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Hanne Schmidt, Jan Schans Christensen, Lars Apostoli, Kristian Korfits Nielsen og Julie Arnth Jørgensen.

Påstande

Parterne har gentaget deres påstande.

Supplerende sagsfremstilling

Der er fremlagt en række akter fra Jobcenter Brønderslev (Brønderslev Kommune), hvoraf fremgår bl.a., at A fra 2015 deltog i et kommunalt afklaringsforløb med praktik i flere virksomheder og arbejdsprøvninger, herunder tre forløb af hver 4 ugers varighed i 2018 som kantine medarbejder, delikatesseassistent og pædagogmedhjælper. Fra december 2018 deltog A i en 13-ugers revalideringspraktik som pædagogmedhjælper, som viste, at hun ugentligt kunne arbejde ca. 10 timer.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 22. oktober 2018 om As aktuelle erhvervsevnetab lyder bl.a.:

"Tab af erhvervsevne

Afgørelse

Dit aktuelle tab af erhvervsevne på grund af arbejdsskaden er stadig 70 procent.

Det månedlige beløb, som du hidtil har fået udbetalt i erstatning, fortsætter uændret. (Lov om arbejdsskadesikring § 17, stk. 5)

Oplys om ændringer i din arbejdssituation

Du skal oplyse Arbejdsmarkedets Erhvervssikring, hvis der sker ændringer i din erhvervsmæssige situation, som kan have betydning for den månedlige erstatning. Din pligt fremgår af lovens § 42, stk. 2.

Eksempler på situationer du skal oplyse os om:

- Du har fået arbejde
- Der sker væsentlige ændringer i din ansættelse (du arbejder for eksempel flere timer)
- Du overgår til, afbryder eller er ikke længere berettiget til et kommunalt forløb som for eksempel revalidering, ressourceforløb, fleksjob eller førtidspension
- Du bliver sygemeldt i en længere periode på grund af en ny, alvorlig og ikke forbigående sygdom/skade

Der kan også være andre tilfælde, hvor du skal oplyse os om nye forhold. Hvis du er i tvivl, om ændringen er for bagatelmæssig til at indberette, skal du kontakte os for eksempel telefonisk eller på mail. Se kontaktinformation på www.aes.dk

...

Tab af erhvervsevne

Tabet af erhvervsevne for personer, der efter en arbejdsskade er visiteret til fleksjob eller er i fleksjob, fastsættes efter lov om arbejdsskadesikring § 17a.

Efter § 17a, stk. 1 og 2, fastsætter vi tabet ud fra forskellen mellem, hvad du kunne have tjent på afgørelsestidspunktet, hvis arbejdsskaden ikke var indtrådt, og ledighedsydelsen eller din indtjening i fleksjobbet. Din indtjening i fleksjobbet er efter § 17a, stk. 3, summen af lønnen fra din arbejdsgiver og tilskuddet fra kommunen. Hvis tabet af erhvervsevne er mindre end 15 procent, er der ikke ret til erstatning.

Efter § 17a, stk. 4, træffer vi en midlertidig afgørelse, hvis du er tilkendt et midlertidigt fleksjob eller modtager ledighedsydelse. Vi træffer derfor en midlertidig afgørelse og vurderer dit aktuelle tab af erhvervsevne. I afgørelsen er der også en dato, hvor vi vil se på din sag igen (revision).

Du har ret til erstatning fra det tidspunkt, hvor du blev visiteret til fleksjob eller startede i fleksjob. Der udbetales ikke erstatning fra et tidspunkt, der ligger før, arbejdsskaden er anmeldt, før anmodningen om genoptagelse, eller før vi har genoptaget sagen. (§ 17, stk. 7, og stk. 9).

Begrundelse

Vi traf senest afgørelse om dit tab af erhvervsevne den 29. december 2017. Du modtog på det tidspunkt ledighedsydelse. Dit tab af erhvervsevne blev fastsat ud fra forskellen mellem ledighedsydelsen og hvad du kunne have tjent på afgørelsens tidspunkt, hvis arbejdsskaden ikke var sket. Dit tab af erhvervsevne blev fastsat til 70 procent.

Vi skrev til dig, at vi ville vurdere dit tab af erhvervsevne igen. Vi har nu truffet en ny afgørelse om dit tab af erhvervsevne.

Du modtager stadig ledighedsydelse, fordi du er visiteret til et fleksjob. Du har ikke været ansat i et fleksjob siden vores seneste afgørelse.

Vi skal derfor træffe en midlertidig afgørelse om dit tab af erhvervsevne. Det betyder, at vi vil vurdere din ret til erstatning igen på et senere tidspunkt.

Dit tab af erhvervsevne er fastsat ud fra forskellen mellem ledighedsydelsen, og hvad du kunne have tjent uden arbejdsskaden.

Før skaden kunne du tjene 393.374,60 kroner årligt (se beregning i vores afgørelse om årsløn af 23. november 2015). Det svarer til 430.100,44 kroner årligt i 2018-niveau.

Din aktuelle indtjening er 137.652,00 kroner årligt (se beregning i afsnittet om aktuel løn).

Du har dermed en lønnedgang på 292.448,44 kroner. Det svarer til en lønnedgang på 68 procent.

Det betyder, at vi har fastsat dit tab af erhvervsevne som følge af arbejdsskaden til 70 procent, mens du modtager ledighedsydelse.

Den løbende ydelse fortsætter uændret.

...

Revision tab af erhvervsevne

Vi ser på din sag om erhvervsevnetab igen den 1. august 2019. Årsagen er, at du modtager ledighedsydelse, og din erhvervsmæssige situation er derfor uafklaret.”

Det fremgår af besvarelsen af 8. august 2019 af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings spørgeskema, at As ansættelse den 1. maj 2019 i det 1-årige fleksjob som pædagogmedhjælper var med et ugentligt timetal på 10 og med en effektivitet på 60 %.

Anbringender

FOA – Fag og Arbejde som mandatar for A har anført navnlig, at der ikke er hjemmel i arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 3, til at pålægge hende at tilbagebetale en del af hendes erhvervsevnetabserstatning for perioden fra juni 2019 til januar 2020.

Ankestyrelsen havde ikke før temamødet i styrelsen den 22. december 2020 praksis for at pålægge tilbagebetaling i sager, hvor skadelidte overgår fra ledighedsydelse til ansættelse i midlertidigt fleksjob, og arbejdsskademyndighederne efterfølgende foretager en genberegning af erhvervsevnetabsprocenten efter arbejdsskadesikringslovens § 17 a. A modtog derfor heller ingen vejledning fra FOA om, at hun ved overgang til fleksjob ville få udbetalt en for høj erstatning, som hun skulle tilbagebetale.

Den skærpelse af praksis for tilbagebetaling i strid med lovens § 40 a, stk. 1, nr. 3, som Ankestyrelsen indførte i december 2020, har under alle omstændigheder ikke virkning for hendes sag, idet ændringerne i hendes erhvervsmæssige forhold skete næsten 20 måneder tidligere den 1. maj 2019.

Afgørelsen i denne sag er heller ikke i overensstemmelse med den praksis, der blev indført i 2020, idet kriterierne i Ankestyrelsens interne praksisbeskrivelse af 15. april 2021 ikke er tillagt vægt. I en anden lignende sag kom Ankestyrelsen til det resultat, at der ikke skulle ske tilbagebetaling.

Selv om afgørelsen ikke tilsidesættes, allerede fordi den er udtryk for en uhjemlet praksisskærpelse, er afgørelsen forkert, fordi hun ikke har udvist en så betydelig grad af uagtsomhed, at der er grundlag for at pålægge hende at tilbagebetale en del af erstatningen, jf. herved UfR 2026.1548 H.

Med hendes forudsætninger og begrænsede erfaring med arbejdsskadesystemet burde hun ikke have indset sammenhængen mellem ansættelse i fleksjob og en

ændring af erhvervsevnetabsprocenten. Lønnen i fleksjobbet var af en ringe størrelse og dækkede over det samme ugentlige timetal, som hun hidtil havde præsteret i praktikforløbene. Hun opfyldte sin oplysningsforpligtelse og har alene modtaget erstatning i henhold til en upåklaget, lovlig og gyldig afgørelse. Hun kunne med rette gå ud fra, at den erstatning, som hun modtog, var korrekt, indtil der forelå en ny afgørelse om en anden erstatning.

Ankestyrelsen har anført navnlig, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte styrelsens afgørelse af 22. december 2020. Styrelsen har korrekt vurderet, at A har modtaget en for høj erstatning mod bedre vidende.

Det fremgår klart af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 22. oktober 2018, at ledighedsydelsen og størrelsen heraf var afgørende for fastsættelsen af erhvervsevnetabet til 70 %. Det fremgår også, at A skulle oplyse om ændringer i sin situation, som kunne have betydning for erstatningen. Som eksempel er angivet bl.a. overgang til fleksjob.

Hendes overgang til fleksjob indebar en meget betydelig indtægtsstigning fra ca. 11.000 kr. til ca. 20.000 kr. om måneden før skat. Efter skat fik A ca. 5.000 kr. mere udbetalt hver måned.

A måtte derfor indse, at hun ikke længere var berettiget til den samme erstatning. Hvis ikke hun indså det, er det udtryk for en betydelig grad af uagtsomhed, jf. UfR 2026.1548 H.

Det er ikke udtryk for en praksisændring, at Ankestyrelsen har afgjort, at A skal tilbagebetale den del af erstatningen, der er modtaget uberettiget. Ankestyrelsen har ikke haft en praksis, hvor det forhold, at man overgår fra ledighedsydelse til fleksjob, i sig selv indebærer, at der ikke skal foretages en konkret vurdering af, om en uberettiget erstatning er modtaget mod bedre vidende. En sådan praksis ville da også være i strid med arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 3.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

I juni 2013 fik A under sit arbejde som social- og sundhedshjælper en arbejds-skade. Efter at være blevet opsagt i 2014 modtog hun sygedagpenge frem til december 2015, hvor hun overgik til kontanthjælp. Hun deltog i et længere kommunalt afklaringsforløb med praktik og arbejdsprøvninger i en række virksomheder. I november 2015 blev hun i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17 med virkning fra august 2015 tilkendt løbende erstatning for et midlertidigt erhvervsevnetab på 60 %.

I september 2017 blev A visiteret til fleksjob, og hun overgik til ledighedsydelse. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring traf i december 2017 afgørelse om, at hendes erhvervsevnetab efter arbejdsskadesikringslovens § 17 a var 70 %. I 2018 deltog hun i tre virksomhedspraktikforløb af hver 4 ugers varighed. I oktober 2018 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om, at hendes erhvervsevnetab fortsat var 70 %. Fra december 2018 deltog A i en 13-ugers revalideringspraktik som pædagogmedhjælper, der viste, at hun kunne arbejde ca. 10 timer om ugen.

Den 1. maj 2019 blev hun ansat i et 1-årigt fleksjob som pædagogmedhjælper med et ugentligt timetal på 10 og en effektivitet på 60 %. Hun overgik herved fra at modtage ledighedsydelse til at modtage fleksløntilskud og en lønindtægt. I januar 2020 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om, at As erhvervsevnetab var 40 %, og at hun skulle tilbagebetale for meget månedligt udbetalt erhvervsevnetaberstatning fra den 1. maj 2019. I december 2020 fastslog Ankestyrelsen, at hun skulle tilbagebetale den for meget udbetalte erstatning fra den 1. juni 2019.

Sagen angår, om der i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 3, er grundlag for at pålægge A at tilbagebetale den del af den løbende erhvervsevnetaberstatning, som hun uberettiget modtog i perioden fra juni 2019 til januar 2020.

Tilbagebetaling

Efter arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 1, træffer Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne mod bedre vidende har undladt at give oplysninger eller har givet urigtige oplysninger, som har ført til en forkert afgørelse. Efter § 40 a, stk. 1, nr. 3, træffes der afgørelse om tilbagebetaling, når tilskadekomne i øvrigt mod bedre vidende uberettiget har modtaget ydelser efter loven.

Som anført i Højesterets dom af 8. januar 2026 (UfR 2026.1548) skal udtrykket "mod bedre vidende" i § 40 a, stk. 1, nr. 3, forstås sådan, at tilskadekomne skal have indset, at ydelserne blev modtaget med urette, eller skal have udvist en betydelig grad af uagtsomhed i denne henseende. Det beror på en konkret vurdering, om dette er tilfældet.

Den konkrete sag

FOA – Fag og Arbejde som mandatar for A har i første række anført, at Ankestyrelsens afgørelse er i strid med en fast administrativ praksis. I anden række er det anført, at A ikke modtog den for meget udbetalte erstatning mod bedre vidende.

Højesteret finder, at det ikke er godtgjort, at der før Ankestyrelsens afgørelse forelå en fast administrativ praksis om ikke at kræve tilbagebetaling i sager, hvor tilskadekomne overgår fra ledighedsydelse til ansættelse i et midlertidigt fleksjob, og arbejdsskademyndighederne efterfølgende foretager en genberegning af erhvervsevnetabsprocenten.

Spørgsmålet er herefter, om A modtog den del af erstatningen, som hun ikke var berettiget til, mod bedre vidende, jf. arbejdsskadesikringslovens § 40 a, stk. 1, nr. 3.

Tre dommere – Hanne Schmidt, Lars Apostoli og Kristian Korfits Nielsen – udtaler:

A blev som nævnt visiteret til fleksjob i september 2017, og hun overgik herefter til at modtage ledighedsydelse. Som følge heraf traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring i december 2017 i medfør af arbejdsskadesikringslovens § 17 a afgørelse om, at hendes aktuelle erhvervsevnetab var 70 %. Af afgørelsen fremgår bl.a., at A skulle oplyse Arbejdsmarkedets Erhvervssikring om ændringer i sin erhvervsmæssige situation, som kunne have betydning for den månedlige erstatning. Som eksempel blev nævnt overgang til fleksjob.

Den 22. oktober 2018 traf Arbejdsmarkedets Erhvervssikring afgørelse om, at As aktuelle erhvervsevnetab fortsat var 70 %, og at udbetaling af det månedlige beløb, som hun hidtil havde modtaget, ville fortsætte uændret. Baggrunden herfor var, at A ikke i mellemtiden var blevet ansat i et fleksjob, men fortsat var på ledighedsydelse. Af afgørelsen fra oktober 2018 fremgår også, at A skulle oplyse om ændringer i sin erhvervsmæssige situation, som kunne have betydning for den månedlige erstatning, f.eks. overgang til fleksjob. Af afgørelsen fremgår, at tabet af erhvervsevne for personer, der efter en arbejdsskade er visiteret til fleksjob eller er kommet i fleksjob, fastsættes som forskellen mellem, hvad skadelidte kunne have tjent på afgørelsestidspunktet, hvis arbejdsskaden ikke var sket, og ledighedsydelsen eller indtjeningen i fleksjobbet. Der er i afgørelsen redegjort for, hvordan erhvervsevnetabet er opgjort som forskellen mellem den aktuelle ledighedsydelse, og hvad A kunne have tjent uden arbejdsskaden.

Vi finder, at A efter indholdet af Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse fra oktober 2018 må have forstået, at der var sammenhæng mellem hendes faktiske indtægt og hendes ret til erhvervsevnetabs erstatning, og at denne sammenhæng indebar, at hvis hendes faktiske indtægter steg, ville hendes erhvervsevnetabs erstatning blive reduceret.

A blev som nævnt ansat i et 1-årigt fleksjob i maj 2019. Der skete herved en væsentlig ændring af hendes erhvervsmæssige forhold, idet hun overgik fra at stå

uden for arbejdsmarkedet til at arbejde i fleksjob. Ændringen indebar en betydelig forøgelse af hendes samlede indtægt, idet hun gik fra at modtage ca. 11.000 kr. om måneden (før skat) i ledighedsydelse til at have en samlet indtægt på ca. 20.000 kr. om måneden (før skat) i form af lønindtægt og fleksløntilskud. Dette svarer til en indtægtsstigning på ca. 80 %.

På den anførte baggrund finder vi, at A må anses for mod bedre vidende at have modtaget en større erhvervsevnetabserstatning fra juni 2019 til januar 2020, end hun var berettiget til. Vi tiltræder herefter, at A skal tilbagebetale den del af erstatningen, som hun uberettiget modtog i perioden.

To dommere – Jan Schans Christensen og Julie Arnth Jørgensen – udtaler:

Som nævnt blev A i november 2015 tilkendt erstatning for et midlertidigt erhvervsevnetab på 60 %. I september 2017 blev hun visiteret til fleksjob og overgik til ledighedsydelse. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring traf efterfølgende afgørelse om, at hendes erhvervsevnetab var 70 %. Fra februar 2018 til marts 2019 deltog hun i en række praktikforløb, herunder som pædagogmedhjælper, der viste, at hun kunne arbejde 10 timer ugentligt. Hun blev den 1. maj 2019 ansat i et midlertidigt fleksjob som pædagogmedhjælper med en arbejdstid på 10 timer om ugen. Hun overgik herved fra at modtage ledighedsydelse til at modtage fleksløntilskud og en mindre lønindtægt. Denne ændring indebar, at hendes erhvervsevnetabsprocent blev reduceret fra 70 % til 40 %. Hendes ansættelse i et midlertidigt fleksjob i maj 2019 var ikke udtryk for, at der var sket ændringer i hendes helbredsmæssige forhold eller funktionsevne. I lyset af det forudgående praktikforløb indebar fleksjobbet heller ikke en væsentlig ændring i hendes dagligdag.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikrings afgørelse af 22. oktober 2018 om, at As erhvervsevnetab fortsat var fastsat til 70 %, indeholdt en standardiseret beskrivelse af, at erhvervsevnetabet blev fastsat ud fra forskellen mellem, hvad hun kunne tjene på afgørelsestidspunktet uden arbejdsskaden, og ledighedsydelsen eller indtjeningen i fleksjobbet. Afgørelsen indeholdt ikke en klar og tydelig beskrivelse af, hvilken betydning det ville få for erhvervsevnetabet, og dermed hendes ret til erstatning, hvis hun overgik til et fleksjob, eller at der i en sådan situation kunne opstå et tilbagebetalingskrav.

Herefter finder vi, at det er betænkeligt at lægge til grund, at A måtte indse, at størrelsen af hendes erhvervsevnetab var afhængig af, om hun modtog ledighedsydelse og deltog i praktik, eller om hun var i midlertidigt fleksjob og modtog fleksløntilskud.

På denne baggrund finder vi, at A ikke indså, at hun i perioden fra juni 2019 til januar 2020 modtog en del af erhvervsevnetabserstatningen med urette eller

udviste en betydelig grad af uagtsomhed i denne henseende. Der er herefter ikke grundlag for at fastslå, at hun modtog en del af ydelserne mod bedre vidende.

Konklusion

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Højesteret stadfæster landsrettens dom.

Da sagen rejser spørgsmål af videregående betydning, skal ingen part betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.

THI KENDES FOR RET:

Landsrettens dom stadfæstes.

Ingen part skal betale sagsomkostninger for Højesteret til den anden part.